

zadovoljimo za svoje i tuđe grijehе. Žalibože moderni svijet straši se trpljenja. Još je gore, što su i mnogi katolici zaboravili pravu vrijednost križa i trpljenja. Možda je upravo to i razlog, što je Bog dozvolio te je iza sv. Franje Asiškog (umro 1226) doslije bila u našoj katoličkoj Crkvi do 321 stigmatizirana osoba. U samom prošlom vijeku bilo ih je 6. Te su Katarina Emmerich (umrla 1820. u Vestfaliji), Marija Schumann († 1887. u Bavarskoj), Klara Moes († 1895. u Luksenburgu), Luisa Lateau († 1883. u Belgiji), Marija Mörl († 1868. u Tirolu) i Gemma Galgani († 1903. u Lucci, u Italiji). Osim Terezije Naumann poznaje naš vijek stigmatizirane još dvije osobe. To su Julija Jahenny (rodila se g. 1850. u selu Frandaisu, juž. Loira u Francuskoj) i Kapucin Padre Pio rodio se g. 1886. blizu Beneventa u južnoj Italiji. Prema tome Francuska, Njemačka i Italija imaju sada po jednu stigmatiziranu osobu, pa Bog preko njih pozivlje eto srednju Evropu na štovanje Isusove muke. Ozbiljna su vremena i blago narodu, koji se orazumi i shvati Božju poruku.

A. A.

Coueizam

Emil Coué je farmaceut po zanimanju. Prije je djelovao u Nancyu, a sada živi u Parizu. Njegov se sistem liječenja raširio ne samo po Francuskoj, nego i po Njemačkoj i Engleskoj i drugim zemljama Evrope. Taj uspjeh valja tome pripisati, što je našao plodno tlo u ljudskim dušama. To mu je tlo pripravio teozofizam, okultizam, pa osobito monistička filozofija. Mnogo je tome pridonijela i službena školska medicina, koja dotada nije marila za liječenje duše. Uz to i eksperimentalna psihologija nije se pokazala doraslom. Ovoj naime nije pošlo za rukom, da provede analogiju između duhovnog i fizičnog svijeta, jer svaka duša predstavlja »psihični univerzum«. I Freudova psihoanaliza pridružila se ovoj pripremi tla za Couéizam. Jednako, ako ne još jače, i poznata »Christian Science«.

R. Baerwald je dobar kritičar okultnih znanosti i napisao je u »Zeitschrift für kritischen Okultismus« 1925. na str. 73. da Couéizam nije petljanija. Očevidno zaslužuje stvar, da se njom malo poblize upoznamo.

Sam je Coué označio riječ »Couéizam« ovako: »To je aplikacija mog sistema u svim područjima«.

1. Nešto poblize o Couéizmu.

Liječnik je Liébeault g. 1866. osnovao u Nancyu polikliniku za psihoterapično liječenje. On je tu proučavao hipnotične pojave i sugestiju. Tekar iza 14 godina priključio se mu se sveučilišni profe-

sori Dumont i Bernheim u Nancyu i prof. Berillon u Parizu. Liebeault je g. 1884. izdao svoje važno djelo »De la suggestion dans l' état hypnotique et dans l' état de veille«, a g. 1887. osnova svoj časopis »Revue de l' hypnotisme et de la psychologie physiologique« i to skupa s Berillonom. Moll nazivlje Liébeaulta osnivačem znanstvene sugestivne terapije (Hypnotismus 18). No protiv ove stare, prve nancyjske Liebeault-Bernheimove škole podiže prof. Charcot u Parizu drugu, zvanu **parišku školu**. Ova je nova škola tvrdila, da su patološka svojstva živčanog sistema temelj hipnotičkih pojava, dok je Nancyjska škola htjela, da kod pojava hipnoze nema čisto fizične promjene, koju ne bi sugestija proizvela (Moll, 1. c. 20.). Nancyjska je struja odnijela pobjedu.

Drugu nancyjsku školu stvorio je apotekar **Emil Coué**. On se rodio u Troyesu g. 1857. U g. 1885. upozna se s Liébeaultom u Nancyu i s njegovim pokusima. No Coué je tek g. 1902. počeo da proučava sugestiju, pa je g. 1910. osnovao novu Nancyjsku školu. Ta se škola tako liho razvijala, da je Pierre Janet u svom djelu »Méditations psychologiques« u g. 1919. niti ne spominje. Usuprot te nove nancyjske škole nazva sebe pariška škola »škola mitomanije«. Nova je pariška škola tvrdila, da su mnogi živčano oboljeli ljudi »sasma jednostavni simulanti«, koje treba ozdraviti time, što im otkrijemo to njihovo pretvaranje. To je dakako pretjerano.

Coué ne bi na glas izišao, da mu nije pomogao **Charles Baudouin**. On je bio tako oduševljen za Couévu ideju, te je vjerovao, da će time nastati nova epoha ljudskog duha. Baudouin je svoje djelo »Sugestija i autosugestija« prvi puta objavio g. 1920. Eden i Cedar Paul su to djelo preveli na engleski, pa je ono bilo prava senzacija u Engleskoj. Domala je prevedeno i na njemački. Baudouin je svoje djelo preradio i g. 1925. ponovno izdao, ali ga nije opet posvetio Couéu kao u prvom izdanju. Isti je Baudouin g. 1924. otvorio u Genevi »Institut de psychagogie et Société de Psychologie et de Psychotherapie«, pa se udaljio od Couéa. Malo se zatim u Švicarskoj osnovalo »Udruženje Couéovih prijatelja« (u Zürichu), koje je preuzelo u ruke propagandu Couéizma. Otdada počinje Couéizam biti modom. Bilo je liječnika, koji su poput Dra Fuchsa (Teplitz-Schönau) povukli paralelu između Couéova liječenja i Isusovih čudesa. Stvar je dotle doprla, da je Baudouin ustao protiv toga i napisao: »Il est certain qu' il faut réagir là contre énergiquement«.

2. Što uči Coué?

E. Coué je izložio svoje glavne ideje u svojim djelima: 1. Što sam učinio? Sudovi o mom djelu. 2. Obuzdanje sama sebe (Selbstbemeisterung). 3. Liječenje sama sebe i odgoj duše. Glavno mu je prvo djelo. Jedna je samo ideja tu jedinstvena: moć je fantazije

velika; inače nema prave jedinstvenosti. Coué je malo pisao i radije je drugima prepustio, da šire i tumače njegove ideje, da ih znanstveno obrazlože i svrstaju u sistem. Coué **niječe slobodnu volju; uopće ne vjeruje u dušu kao supstanciju različitu od tijela.** Dakle se stavlja na nekršćansko stanovište. On je stavio kao motto svojoj prvoj knjizi, da volja ne potiče na djelovanje, nego fantazija (Ce n' est pas la volonté qui nous fait agir, mais l' imagination). Coué je iza 20 godina prakse ovako formulirao četiri svoja zakona:

1. U sukobu volje i fantazije vazda će ova zadnja pobijediti.
2. U sukobu volje i fantazije jakost je fantazije upravno proporcijonalna naprezanju volje.
3. Ako volja i fantazija na isto ciljaju, onda se ne zbrajaju, nego je rezultanta jednaka umnoženju obojih energija.
4. Fantazija se pušta voditi.

Jasno je četvrti zakon protiv motta, gdje se tvrdi da je fantazija pravi automatizam. Coué nadalje niječe slobodu volje, a ipak o njoj govori kao o slobodnoj. Coué govori također o nekom besvijesnom Ja, koji da djeluje na svaki naš čin; on i fantaziju smatra »jednom stranom besvijesnosti«.

Coué govori o sugestiji. Što je sugestija? To je po njemu »čin, u kome se jedna misao nametne moždanima drugog čovjeka« (Selbstbemeisterung 16). Sugestija pak samo onda vrijedi, ako postane autosugestijom, t. j. kada besvijesno poprimimo sugestiju.

Ta je Couéova psihologija u teoriji i praksi nejasna, te ima manjkavosti, čak i protuslovlja (O. Seeling, Der Couéismus in seiner psychologischen u. pädagogischen Bedeutung 21). Stoga bi znanost bila davno zabacila Couéove teorije, da tu nije Baudouin spasio položaj. Ovaj je kod druge nancyjske škole ono, što je bio Bernheim kod prve. Baudouin je svojim djelom »Sugestija i autosugestija« dao Couéizmu novi pravac i postavio je ovih šest zakona:

1. Zakon koncentrirane pažnje: Ako želimo, da neka ideja izazove sugestiju, onda ona mora postati predmetom isključive ili koncentrirane pažnje.
2. Zakon konvertiranog naprezanja: Netom je jedna ideja izazvala sugestiju, onda sve naše naprezanje, kojim hoćemo da se riješimo te sugestije, ima taj uspjeh, da sugestija postaje jačom.
3. Zakon povoljne uzbuđenosti: Ako nas je koja ideja uzbuđila, onda će se ona lakše pretvoriti u sugestiju.
4. Zakon primjera: Ako na drugome zapazimo sugestiju, i sami se lakše sugestioniramo.
5. Zakon vježbe: Vježbanje olakoćuje sugestiju.
6. Zakon o besvijesnom cilju: Ako koji predmet sugestije postane idejom, to ova djeluje kao cilj. Podsvijesno djelovanje, izazvano sugestijom, nalazi i prilagođuje zgodna sredstva, kojima će i postići taj cilj.

Po Baudouinu je autosugestija temeljni oblik sugestije (Psihologija sugestije i autosugestije 7). Seeling se čudi, što Baudouin milieu ne ubraja u sugestivnu komponentu (1. c. 24.).

3. Coué i pedagogija.

Coué priznaje, da se on nije bavio pedagogijom (Seeling, 1. c. 43), ali su drugi njegov sistem primijenili i odgoju. No i sam je svom glavnom djelu nadodao g. 1924. jedno poglavlje »Kakav mora biti odgoj«. Tu on iznosi pred roditelje ove savjete: Djecu ćete učiniti poslušnom, ako uvijek ostanete u istom raspoloženju, te joj govorite u blagom, ali vazda odlučnom tonu. Pred djecom nikada ne govori zlo. Pobudi u djeci interes i veselje u pitanjima. Ne štedi pohvale i priznanja. Jačaj tu misao, da je zdravlje normalno stanje, a bolest da možemo izbjeći, ako umjereno i uredno živimo. Potiči u djeci želju za radom, a to ćeš postići umjerenim humorom kod pouke. Odgajajmo djecu u uljudnosti i ljubeznosti prema svakome, da časte starost i da su obzirni prema tuđim slabostima. Pri tome valja egoizam spriječavati i razviti altruizam. Ne pušti, da dijete radi impulzivno, nego neka znađe što čini. U djeci valja razviti i ojačati pouzdanje u same sebe i da ima cilj pred očima. Roditelji i učitelji treba da prednjače dobrim primjerom.

Coué veli, da su djeca, jako podvržena sugestiji i da rade što vide. Sve to nije mišta nova. No Coué preporuča ovakovu pouku: Neka djeca slušaju zatvorenim očima, kada im učitelj govori. Coué traži, da slično i sebe odgajamo. O tome piše Baudouin poblize ovako:

Prema Couéovoj općoj formuli koncentriraj se svaki dan malo prije spavanja, a i preko dana od vremena do vremena, kada nemaš posla, i pomisli kao da sanjaš, a sve dotle, dokle ne osjetiš neku težnju i volju. Tada pomisli kao da ti netko šapće: »Meni je svaki dan bolje u svakom pogledu«. Ovo valja opetovati osobito jutrom i naveče 20 puta, brojeći na prste. — Preko dana možeš i ovako sebe sugestivirati: »Moгу dobro dalje raditi«. — Češće se valja riješiti napetosti. To ćeš postići time, ako se sabereš ili se prihvatiš autohipnoze. — U nedjelju napravi plan za buduću sedmicu: što ćeš raditi i kako ćeš živjeti.

Fritz Schwarz propisuje roditeljima i učiteljima opet ovakovu sugestiju: Predoči si dobrog odgojitelja (idealnu sliku) što živi, te reci sebi: »Ja hoću da budem uzoran odgojitelj«. Tu je najvažnije živjeti po ritmu, a Yoga propisuje: Hodeći ili sjedeći što dublje udahni i broji do 6, onda do br. 6 čuvaj dah, pa izdahni do 6. Izmisli koju devizu od vremena do vremena, n. pr. Svaki dan bolje i bolje (Suggestion u. Autosuggestion in Erziehung u. Utericht nach der Methode von Coué, Bern 1925).

Po Couéovoj metodi moramo loše dijete ovako liječiti (a slično i starijeg čovjeka): Pristupimo kod prvog sna k lošem

dječaku ili djevojčici, te iz neke udaljenosti kao u uho šapćimo: Ja ću biti dobro dijete, ostavit ću tu i tu manu. — Jednako se može uvjeriti pijance ili ljude drugih nastranosti.

Sugestija! Moćna je to šiba, kojom Couéizam pravi svoja tobožnja čudesa. No taj sistem pretjerava. I sredovječna je filozofija pripisivala znatnu moć našoj fantaziji, ali nikada takovu, da je svemoguća, kako to Coué pretjerano tvrdi. I zagrebački profesor, M. Bujas, mora to priznati. I on je oduševljeni pristaša sugestije i njom liječi kao i Coué. No i on mora razočarano priznati, da njegov učitelj Coué nije ostao u granicama empirije.

I Coué i Bujas ne mogu da uspješno primijene svoju sugestiju na pedagogiju, još manje na svestrano duševno liječenje, jer niječu dušu kao supstanciju različitu od materije tijela, k tome zabacuju i slobodnu volju. Stoga im se i empirija osvećuje. Doskora će nova koja moda poništiti Couéovu modu, jer redovito jedna moda ubija drugu. Po Couéizmu je čovjek automat, marionetta. Protiv toga se buni čovječja narav. I narav će tu konačno pobijediti i porušiti sve umjetne sisteme.

A. P.

Svetost naše Crkve u 19. i 20. vijeku

1. Uopće.

Krist je ustanovio svoju Crkvu, da ljude učini svetima (Ef. 5, 26; Tit 2, 14) pomoću božanske nauke i milosnih sredstava (sakramenata). Ta je Kristova Crkva jedino naša rimo-katolička Crkva. Ona nije nikad odobrila ni najmanji grijeh; njezin je ideal uzor svetosti: Krist. Duh sveti živi u našoj Crkvi i potiče vjernike na svet život. U toj Crkvi imade mnogo redova, koji vode svoje članove putem savršenosti evanđeoske. Stoga je jedino u našoj Crkvi vazda bilo svetaca.

Što je to svetost? Bit svetosti stoji u tome, da nam je duša u milosti posvećujućoj; dakle da nemamo smrtnoga grijeha. Čovjek u tom stanju ljubi Boga i bližnjega i ta ga ljubav goni na kreposti i dobra djela. I to je početak i njega sveta života. No imade i izvanredne svetosti, a ta je onda, ako netko vrši sve kreposti u herojskom stepenu i konačno iza smrti takove osobe sam Bog čini čudesa na njezin zagovor. Crkva konačno utvrdi i priznade ovakovu izvanrednu svetost i službeno. Po crkvenim propisima to proglašenje pripada papi. To on čini kad ove heroje kreposti proglašuje blaženima. To pak biva, kad je sav službeni proces sretno svršio i nedvojbeno su zajamčena barem dva čuda. Konačno blaženika Crkva proglašuje svecem (kanonizira), ako su se iza beatifikacije zbila nova dva čuda na zagovor blaženika.